

mavo

PTA-gids

&

Examenreglement

Geldig voor:

3-mavo in schooljaar 2022-2023

4-mavo in schooljaar 2023-2024

PTA-gids Mavo

3-mavo 2022-2023
4-mavo 2023-2024

Inleiding

In deze gids vind je het examenreglement en het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) voor de 3-mavo-lichting van augustus 2022. Het schoolexamen (SE) bevat zowel de onderdelen die in 3-mavo als in 4-mavo worden afgenomen. In het examenreglement staan de rechten en plichten van de leerlingen ten aanzien van het school- en centraal examen. Het is daarom belangrijk dat elke leerling deze gids goed leest.

Het examenreglement is een afgeleide van het Examenbesluit VO van de overheid. De volledige tekst van het examenbesluit kan worden nagelezen op www.wetten.overheid.nl.

Op het Herbert Vissers College wordt het PTA-programma voor het hele cohort samengesteld. Het kan voorkomen dat het programma of examenreglement voor het examenjaar wijzigt. Wijzigingen worden uiterlijk vóór 1 oktober van het examenjaar via de HVC-website gecommuniceerd.

Alle leerlingen ontvangen aan het begin van de derde klas een papieren exemplaar van de PTA-gids. Daarnaast is de gids digitaal beschikbaar op de website van het HVC. Wijzigingen zullen alleen nog maar digitaal worden gepubliceerd.

Voor de leesbaarheid van het document is ervoor gekozen de mannelijke variant te gebruiken. Overal waar de mannelijke variant staat, kan ook het vrouwelijke equivalent gelezen worden.

Begripsbepalingen

- Bevoegd gezag: het bestuur van de Stichting IRIS.
- Centraal examen: het gedeelte van het examen dat landelijk geëxamineerd wordt onder landelijk vastgestelde normen.
- College voor toetsen en examens: het college dat op landelijk niveau is belast met vaststellen van het centraal examen, zowel inhoudelijk als organisatorisch.
- Commissie van Beroep: een commissie die is ingesteld door het gemandateerd gezag, waarbij een kandidaat in beroep kan gaan tegen een beslissing van de rector bij onregelmatigheden.
Het adres van de Commissie van beroep is:
Commissie van beroep van het Herbert Vissers College
Postbus 134
2150 AC Nieuw-Vennep.
- Examinator: degene die belast is met het afnemen van het examen in een vak in enig schooljaar waarover het (school)examen zich uitstrekt.
- Examencommissie: de commissie die zorgt voor de kwaliteitsborging van de schoolexaminering
- Gemandateerd gezag: Rector Herbert Vissers College
- Herexamen: het opnieuw deelnemen aan een vak van het centraal examen.
- Herkansing: het opnieuw deelnemen aan een toets van het schoolexamen.
- Inspectie: Inspectie van het Onderwijs sector voortgezet onderwijs
- Kandidaat: een ieder die door het gemandateerd gezag tot het centraal examen wordt toegelaten.
- Onze Minister: Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- Periode: het deel van de examenperiode, dat afgesloten wordt met een toetsweek.
- Profielwerkstuk: het profielwerkstuk (mavo/havo/vwo) is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.
- PTA: programma van toetsing en afsluiting.
- Rector: de rector van de school, namens het bevoegd gezag belast met de uitvoering van het examen.
- Schoolexamen: het gedeelte van het examen dat geëxamineerd wordt volgens het PTA.
- Teamleider: degene die belast is met de dagelijkse leiding van de afdeling.
- Toets: (een onderdeel van) het (school)examen bestaande uit schriftelijke of mondelinge vragen en/of opdrachten, of een praktische opdracht.
- Zitting: een door de school georganiseerde bijeenkomst waarop een toets wordt afgenomen

Algemeen

Artikel 1 Inhoud van het examen

1. De leerling kiest uit het aanbod van school een vakkenpakket, dat voldoet aan de richtlijnen van de overheid.
2. De leerling kan, als dat door school wordt toegestaan, in meer vakken eindexamen doen dan wettelijk verplicht is.
3. Het eindexamen mavo omvat:
  - a. vakken uit het algemeen deel:
Nederlands, Engels, maatschappijleer, Kunstvakken incl. Culturele en Kunstzinnige Vorming (KCKV), godsdienst en lichamelijke opvoeding,
  - b. twee vakken uit het profiel en het profielwerkstuk;
  - c. twee of drie vakken in het vrije deel;
  - d. het LOB-dossier
4. Een leerling kan van het examen in vakken worden vrijgesteld, als hiervoor op wettelijke basis vrijstelling of ontheffing is verleend.
5. Eindexamenvakken zijn:
Nederlands, Frans, Duits, Engels, geschiedenis en staatsinrichting, aardrijkskunde, informatietechnologie (INFT), lichamelijke opvoeding 2 (LO2), dienstverlening & producten (PPD), bouw wonen en interieur (PPBWI), wiskunde, nask 1, nask 2, biologie, economie, KCKV, godsdienst, maatschappijleer, lichamelijke opvoeding.

Schoolexamen

Artikel 2 Schoolexamen

1. Het schoolexamen wordt afgenomen in het voorexamenjaar en het examenjaar op de door de school bepaalde tijdstippen.
2. Het schoolexamen wordt afgesloten voor aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen.
3. De rector kan afwijken van het tweede punt als een leerling door ziekte of aan andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen niet heeft kunnen afronden voor aanvang van het eerste tijdvak. De leerling wordt in de gelegenheid gesteld om het schoolexamen van dat vak af te ronden, na aanvang van het eerste tijdvak, maar vóór het centraal examen van dat vak.

Artikel 3 Mededeling cijfers schoolexamen

Vóór de aanvang van het centraal examen maakt de school de volgende gegevens aan de leerling bekend:

- a. welke cijfers zijn behaald voor het schoolexamen;
- b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld;
- c. de beoordeling van het profielwerkstuk.

Artikel 4 Gang van zaken bij een toets

1. Een toets duurt vijftig minuten, tenzij anders aangegeven.
2. De leerling zorgt dat deze op tijd aanwezig is bij een toets.
3. De leerling heeft in het lokaal alleen de volgende zaken bij zich: een pen, een potlood, een gum, een geodriehoek, een passer, een normale rekenmachine en een Nederlands woordenboek. De vakdocent kan beslissen het standaardpakket aan te passen.
4. Het meenemen van een mobiele telefoon of andere zend- en ontvangstapparatuur is verboden.
5. Als de leerling klaar is met zijn werk, dan blijft deze zitten tot het einde van de toets. Wanneer een toets langer dan één lesuur duurt, dan mag de leerling na vijftig minuten vertrekken. De laatste vijftien minuten blijft iedereen zitten tot het einde van de toets.
6. Een leerling die te laat komt, mag tot uiterlijk dertig minuten na aanvang van de toets worden toegelaten (met uitzondering van kijk- en luistertoetsen: hier is te laat komen niet mogelijk). Komt een leerling meer dan 30 minuten te laat, dan mag deze niet meer deelnemen aan de toets. Een leerling die te laat is, heeft geen recht de gemiste tijd in te halen.

Artikel 5 Onregelmatigheden

1. Als een leerling zich ten aanzien van een examenonderdeel schuldig maakt aan onregelmatigheden, dan kan de rector de volgende maatregelen treffen betreffende het schoolexamen van deze leerling:
  - a. Het ongeldig verklaren van het schoolexamen van waarbij de onregelmatigheid heeft plaatsgevonden, waarbij de leerling verwezen wordt naar de eerstvolgende herkansingsmogelijkheid.
  - b. Het toekennen van het cijfer 1,0 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen;
  - c. Het ontzeggen van deelname aan de rest van het schoolexamen of het centraal examen;
  - d. Het ongeldig verklaren van toetsen van het schoolexamen of centraal examen die al zijn afgelegd;
  - e. Bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de rector aan te wijzen onderdelen. Het hernieuwd examen kan pas worden afgenomen in een volgend tijdvak van het centraal examen.
2. Als een maatregel genomen wordt, dan meldt de school dit schriftelijk aan de leerling, ouders/verzorgers en de inspectie.
3. De leerling kan tegen de maatregel van de rector in beroep gaan, bij een door de school in te stellen commissie van beroep, zie artikel 22.
4. Tot uiterlijk vijf dagen nadat de maatregel schriftelijk is bekendgemaakt, kan de leerling schriftelijk in beroep gaan tegen de maatregel bij de commissie van beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders of verzorgers van de leerling indien deze minderjarig is, aan de rector en aan de inspectie.

Artikel 6 Beoordeling schoolexamen

1. Het eindcijfer van het schoolexamen voor vakken zonder centraal examen, wordt uitgedrukt in een geheel cijfer tussen 1 en 10. Bij afronding geldt het volgende:
  - als het cijfer achter de komma 44 of lager is, dan wordt naar beneden afgerond
  - is het cijfer achter de komma 45 of hoger, dan wordt naar boven afgerond.
2. Het eindcijfer van het schoolexamen voor vakken met centraal examen, wordt uitgedrukt in een cijfer met 1 decimaal achter de komma. Bij afronding geldt het volgende:
  - als het cijfer achter de komma 44 of lager is, dan wordt naar beneden afgerond
  - is het cijfer achter de komma 45 of hoger, dan wordt naar boven afgerond.
3. In het programma van toetsing en afsluiting staat met welke wegingsfactoren de afzonderlijke onderdelen worden berekend in het schoolexamen.
4. Onderdelen die niet met een cijfer worden beoordeeld, maar wel onderdeel zijn van het schoolexamen dienen minimaal met een voldoende te worden afgesloten.
5. De vakken KCKV, lichamelijke opvoeding, het LOB-dossier en het profielwerkstuk dienen minimaal met een voldoende te worden afgesloten.
6. Het vak godsdienst maakt geen onderdeel uit van de zak-/slaagregeling, maar dient minimaal met een voldoende te worden afgesloten.

Artikel 7 Herkansing schoolexamens

1. In het voorexamenjaar zijn na de laatste SE-week maximaal twee herkansingen mogelijk.
2. In het examenjaar zijn als volgt maximaal vier herkansingen mogelijk:
  - één schoolexamen na SE-week 1
  - één schoolexamen na SE-week 2
  - twee schoolexamen na SE-week 3
3. Als een leerling een toets herkanst heeft, dan geldt het hoogst behaalde cijfer.
4. Als het eindcijfer voor het schoolexamen Maatschappijleer is vastgesteld, heeft een leerling recht op één extra herkansing voor het vak Maatschappijleer indien het eindcijfer lager is dan een 7. Deze herkansing omvat alle leerstof van het schoolexamen. Het resultaat van deze herkansing vervangt het volledige eindcijfer van het schoolexamen Maatschappijleer, waarbij het hoogste cijfer telt.

Artikel 8 Beoordeling schoolexamen

A. Algemeen

1. De beoordeling voor een onderdeel dat voor het schoolexamen meetelt, wordt de leerling uiterlijk tien werkdagen na inlevering medegedeeld.
2. Als een leerling door twee docenten beoordeeld wordt, dan komen zij in onderling overleg tot een beoordeling. Als zij er na overleg niet uit komen, dan geldt het gemiddelde van de cijfers.
3. De leerling mag het beoordeelde werk inzien. Het gemaakte werk mag niet naar huis worden meegenomen of digitaal worden vastgelegd. Het blijft in het beheer van de school.
4. Als een leerling of zijn ouders/verzorgers niet akkoord gaat/gaan met het eindcijfer van het schoolexamen kunnen zij aan de commissie van beroep verzoeken dit cijfer te herzien of een herkansing toe te staan. Een dergelijk verzoek wordt schriftelijk binnen vijf dagen nadat het cijfer schriftelijk ter kennis van de kandidaat en zijn ouders/verzorgers is gebracht bij de commissie van beroep ingediend. De commissie stelt een onderzoek in en besluit, de betrokkenen gehoord hebbend, in hoogste instantie. Hangende een beroepszaak bestaat de mogelijkheid, dat het eindcijfer Schoolexamen voor een of meerdere vakken niet tijdig voor de aanvang van de eerste periode van het Centraal Examen kan worden vastgesteld; in dat geval neemt de kandidaat voor het/de betrokken vak(ken) deel aan het Centraal Examen.

B. Mondeling examens

1. Als een onderdeel van het schoolexamen mondeling wordt afgenomen, dan is daar altijd een tweede beoordelaar bij, of wordt een geluidsopname van het mondeling gemaakt.

C. Praktische opdrachten

1. Bij het inleveren van praktische opdrachten die deel uitmaken van het schoolexamen, geldt:
  - a. De docent geeft minimaal drie weken van tevoren op wanneer de opdracht moet worden ingeleverd en aan welke voorwaarden het moet voldoen.
  - b. De leerling levert de opdracht persoonlijk in bij de docent volgens de afgesproken inleverwijze.
  - c. De ingeleverde opdracht blijft in beheer van de school.
2. Bij te laat inleveren van praktische opdrachten die deel uitmaken van het schoolexamen, geldt:
  - a. in het geval er door ziekte of andere bijzondere omstandigheden uitstel nodig is, dan vindt er overleg plaats tussen de school en ouders/verzorgers. De school kan hierbij vragen om een schriftelijke verklaring.
  - b. in het geval er geen geldige reden is, kan de rector overgaan tot maatregelen zoals in artikel 5 staat beschreven.

Artikel 9 Afwezigheid

1. Wie geoorloofd absent of ziek is tijdens het reguliere toetsmoment haalt de toets in op het inhaalmoment.
2. Als een leerling om geldige redenen een toets heeft gemist, dan dient deze te worden ingehaald tijdens het door school georganiseerd inhaalmoment.
3. Als een leerling zonder geldige reden afwezig is bij een onderdeel van het schoolexamen, kan de rector overgaan tot de maatregelen zoals in artikel 5 staat beschreven.
4. Als een leerling door ziekte of andere bijzondere omstandigheden niet in staat is een toets te maken, nemen de ouders/verzorgers vooraf telefonisch contact op met school. Zodra de leerling weer in staat is naar school te gaan, neemt deze een ondertekende brief van zijn ouders/verzorgers mee, met daarin de reden van afwezigheid.
5. Een toets die tijdens het herkansingsmoment wordt gemist kan niet ingehaald worden.

Centraal examen

Artikel 10 Regels omtrent het centraal examen

1. Tijdens het centraal examen worden aan de leerlingen geen mededelingen van welke aard ook over de opgaven gedaan.
2. De leerling dient uiterlijk een kwartier vóór van het examen aanwezig te zijn in de examenzaal, zodat iedereen na het uitdelen van de opgaven en eventuele overige zaken op tijd kan beginnen.
3. Boeken, tabellen en rekenapparaten kunnen vóór aanvang van het examen gecontroleerd worden.
4. Tassen mogen niet meegenomen worden in de zaal.
5. Het is verboden om andere zaken dan de toegestane hulpmiddelen mee te nemen in het examenlokaal.
6. Meenemen van telefoons en andere apparaten waarmee informatie kan worden verzonden of ontvangen is verboden.
7. Als een leerling in overtreding is van lid 4, 5 of 6 van dit artikel, dan geldt dit als fraude en kan de rector maatregelen nemen, zoals in artikel 5 is geformuleerd.
8. Op het examen mag alleen gebruik worden gemaakt van papier dat door school is uitgedeeld. Dit geldt ook voor kladpapier.
9. Het gebruik van correctievloeistof is niet toegestaan.
10. De leerling controleert of deze de juiste opgaven en bijlagen heeft ontvangen.
11. De leerling mag het examenlokaal verlaten na toestemming van een toezichthouder, mag een leerling het examenlokaal niet verlaten.
12. Vanaf het uitdelen van de examenopgaven tot het verlaten van alle leerlingen uit het examenlokaal heerst volkomen stilte in het examenlokaal.
13. Een leerling die te laat komt, mag tot uiterlijk dertig minuten na aanvang van het examen worden toegelaten.
Een leerling die te laat is, heeft geen recht de gemiste tijd in te halen.
14. Dertig minuten na aanvang van het examen, mag een leerling niet meer deelnemen aan het examen.
15. Eenmaal gemaakt werk behoudt zijn geldigheid.
16. Een leerling die tijdens het examen onwel wordt, kan onder begeleiding van een toezichthouder de examenzaal verlaten. In overleg met de leerling, beoordeelt de rector of de leerling het werk kan hervatten. Als een leerling het werk niet kan hervatten, kan op grond van een medische verklaring de inspecteur verzocht worden het gemaakte werk ongeldig te verklaren.
17. Als een leerling klaar is met zijn werk, mag deze gedurende de aangegeven tijd de examenzaal verlaten. De leerling levert zijn gemaakte werk, opgaven, bijlagen en kladpapier bij een toezichthouder in. Als een leerling het werk opzettelijk meeneemt kan de rector overgaan tot maatregelen genoemd in Art.5.
18. Tijdens het laatste kwartier van een examen mag een leerling het examenlokaal niet meer verlaten.

Artikel 11 Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen

Als een centraal examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze is afgenomen, kan de inspectie besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor een of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.

Artikel 12 Onvoorziene omstandigheden centraal examen

Als door onvoorziene omstandigheden het Centraal Examen in één of meer vakken aan één of meer scholen niet op de voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, beslist **Onze Minister** hoe dan moet worden gehandeld.

Artikel 13 Verhinderings centraal examen

1. Als een leerling om geldige redenen ter beoordeling van de rector niet in staat is één of meerdere toetsen in het eerste tijdvak te maken, dan wordt hem de gelegenheid geboden deze tijdens het tweede tijdvak te maken, met een maximum van twee examens.
2. Als een leerling tijdens het tweede tijdvak niet in staat is het examen te maken, dan wordt deze in de gelegenheid gesteld deze in het derde tijdvak te maken.
3. In geval van art. 13.1 of 13.2 meldt de leerling zich zo snel mogelijk door tussenkomst van de rector aan bij het College voor toetsen en examens.

Artikel 14 Afwijking wijze van examineren

1. De rector kan toestaan dat een leerling met een handicap een deel of het hele examen aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van de leerling. In dat geval bepaalt de rector de wijze waarop het examen wordt afgenomen en wordt dit zo snel mogelijk medegedeeld aan de inspectie.
2. Behalve wanneer er sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap geldt voor de aangepaste wijze van examineren het volgende:
  - Er is een deskundigheidsverklaring van een deskundig psycholoog of orthopedagoog;
  - De aanpassing in ieder geval is dat de leerling een verlenging van de duur van het centraal examen krijgt van maximaal dertig minuten;
  - Een andere aanpassing kan slechts worden toegestaan als er in de deskundigheidsverklaring een voorstel wordt gedaan.
3. De rector kan een leerling die de Nederlandse taal onvoldoende beheerst, omdat deze, met inbegrip van het eindexamenjaar, ten hoogste zes jaar onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie Nederlands niet de moedertaal is, verlenging van 30 minuten examentijd verlenen voor het vak Nederlands en elk ander vak waarvoor het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is. De school stelt hiervan de inspectie in kennis.

Artikel 15 Spreiding eindexamen

1. De rector kan toestaan dat een leerling die langdurig ziek is, of door andere bijzondere oorzaken, het examen in twee opeenvolgende schooljaren aflegt. De inspectie wordt hiervan op de hoogte gebracht.
2. Bij spreiding van het eindexamen wordt voor de bepaling van de uitslag het examen als één geheel beschouwd. De leerling kan niet de vakken die deze in het eerste schooljaar heeft afgerond in het tweede schooljaar opnieuw doen.

Uitslag, herkansing en diplomering

Artikel 16 Vaststellen uitslag

1. De eindcijfers voor de vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een heel cijfer tussen 1 en 10.
2. Het eindcijfer is het rekenkundig gemiddelde tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het eindexamen. Als het cijfer achter de komma 49 is, dan wordt naar beneden afgerond, is het cijfer 50 of hoger, dan wordt naar boven afgerond.
3. Als een vak alleen een schoolexamen heeft, dan is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.
4. Als een leerling, die een vak extra volgt, kan slagen door één of meer vakken buiten beschouwing te laten, dan worden deze vakken niet betrokken bij de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen samen een eindexamen te vormen. De extra vakken worden wel op de cijferlijst vermeld, tenzij de leerling hiertegen bezwaar maakt.

Artikel 17 Uitslag

De leerling is geslaagd als:

- a. Het onafgeronde gemiddelde van de cijfers voor het centraal examen 5,5 of hoger is;
- b. Alle cijfers 6 of hoger zijn;
- c. Er 1 x 5 is behaald en voor de overige vakken 6 of hoger;
- d. Er 1 x 4 of 2 x 5 en voor de overige vakken 6 of hoger is behaald, waarvan ten minste één 7 of meer is behaald;
- e. Voor Nederland moet minimaal en 5 behaald zijn
- f. Voor het profielwerkstuk <<voldoende>> of <<goed>> is behaald;
- g. De vakken lichamelijke opvoeding, godsdienst en KCKV moeten zijn beoordeeld met <<voldoende>> of <<goed>>.

Artikel 18 Herkansing centraal examen

1. De leerling heeft het recht om voor één vak waarin deze examen heeft gedaan het herexamen te maken in het tweede tijdvak.
2. De leerling vraagt schriftelijk de herkansing aan vóór een door de rector te bepalen dag en tijdstip.
3. Het hoogste cijfer dat voor de herkansing, dan wel het eerder afgelegde examen is behaald, geldt als definitief cijfer.

Artikel 19 Inzage examenwerk

1. Onderdelen van het schoolexamen worden na inzage van de leerlingen officieel vastgesteld. De vastgestelde cijfers maken onderdeel uit van het examendossier.
2. Het werk van het centraal examen ligt na vaststelling van de uitslag zes maanden ter inzage van belanghebbende.
3. Inzage van het examenwerk gebeurt onder toezicht.
4. Als van inzage van het examenwerk gebruik wordt gemaakt, mag het werk het lokaal niet verlaten. Van het werk mogen geen aantekeningen worden gemaakt en er wordt ook geen mededeling over het gecorrigeerde werk gedaan.
5. Inzage van digitaal gemaakt (gesloten) werk geschiedt uitsluitend vanaf beeldscherm.
6. Het is kandidaat nimmer toegestaan het gemaakte werk op enigerlei wijze te vermenigvuldigen.

Artikel 20 Cum laude

Het Herbert Vissers College verstrekt een getuigschrift met daarop de eervolle vermelding 'cum laude' als de leerling aan de volgende voorwaarden voldoet:

- a. Een gemiddeld eindcijfer van 8,0 of hoger;
- b. Er geen cijfers lager dan 6 zijn op de gehele cijferlijst.

Overige bepalingen

Artikel 21 Doubleren en zakken

1. Een leerling die een leerjaar moet overdoen, dient alle onderdelen uit dat jaar opnieuw te doen met uitzondering van de volgende onderdelen:
  - a. Praktische opdrachten die met minimaal een voldoende zijn afgesloten;
  - b. Vakken met alleen een schoolexamen, waarvoor de leerling als eindcijfer minimaal een voldoende heeft behaald;
  - c. Het profielwerkstuk als daarvoor een voldoende gehaald is;
2. In het geval een leerling het examenjaar overdoet en er een gewijzigd schoolexamen is, doet de vaksectie een voorstel aan de rector om het SE-programma van de leerling aan te passen, zodat toch aan de gestelde verplichtingen kan worden voldaan.

Artikel 22 Commissie van beroep

1. Als een leerling of ouders/verzorgers niet akkoord gaat/gaan met een beoordeling ten aanzien van een onderdeel het schoolexamen dan kan er bezwaar worden aangetekend bij de teamleider, dan wel de rector.
2. Als een leerling of zijn ouders/verzorgers niet akkoord gaat/gaan met een cijfer van het schoolexamen kunnen zij aan de commissie van beroep verzoeken dit cijfer te herzien of een herkansing toe te staan. Een dergelijk verzoek wordt schriftelijk binnen vijf dagen nadat het cijfer schriftelijk ter kennis van de kandidaat en zijn ouders/verzorgers is gebracht bij de commissie van beroep ingediend. De commissie stelt een onderzoek in en besluit, de betrokkenen gehoord hebbend, in hoogste instantie. Hangende een beroepszaak bestaat de mogelijkheid, dat het eindcijfer schoolexamen voor een of meerdere vakken niet tijdig voor de aanvang van de eerste periode van het centraal examen kan worden vastgesteld; in dat geval neemt de kandidaat voor het/de betrokken vak(ken) deel aan het centraal examen.
3. De rector van het HVC maakt geen deel uit van de Commissie van beroep.

Artikel 23 Bevoegdheden

1. De verantwoordelijkheid van de totstandkoming en uitvoering van het examen en het examenreglement valt onder het bevoegd gezag. Formeel is dit het college van bestuur van de stichting IRIS. De praktische uitvoering valt onder de rector van het HVC. Deze wordt gevormd door de directie en de teamleiders. In eerste instantie is de verantwoordelijk teamleider van de afdeling het aanspreekpunt voor leerlingen en ouders.
2. De school wijst een van de personeelsleden van het HVC aan als examensecretaris, die belast is met de uitvoering van het centraal examen.
3. De rector beslist in alle gevallen waarin het reglement niet voorziet.

Vak: Aardrijkskunde**AK****schooljaren
3-mavo 2022-2023
4-mavo 2023-2024**

Inleiding Alle eenheden volgens het
schoolexamenprogramma vindt u in het
onderstaande SE.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE- periode	Tijds duur	Eindtermen
SE-A	Arm en Rijk	Toets	15	ja	2	50	3
SE-B	Energiebronnen	Toets	15	ja	3	50	3
SE-C	Grenzen en Identiteit	Toets	15	ja	4	50	3
SE-D	Bevolking en ruimte	Toets	18	ja	5	50	3, 5, 6, 22,
SE-E	Water	Toets	18	ja	6	50	3, 17, 18, 26
SE-F	Weer en klimaat	Toets	19	ja	7	50	3, 11, 12, 24

Vak: Biologie**BI**schooljaren
3-mavo 2022-2023
4-mavo 2023-2024**Inleiding** Alle eenheden volgens het
schoolexamenprogramma vindt u in het
onderstaande SE.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE- periode	Tijds duur	Eindtermen
SE-1	Thema 1: organen en cellen	Toets	10	ja	1	50	Bi/K/2/3/4/12/13
SE-2	Thema 2: voortplanting en ontwikkeling	Toets	10	ja	2	50	Bi/K/2/3/10/11/12/13
SE-3	Thema 5: stevigheid en beweging	Toets	10	ja	3	50	Bi/K/1/2/3/4/8/12
SE-4	Thema 6: ecologie Thema 7: duurzaam leven	Toets	10	ja	4	50	Bi/K/2/3/4/6/7
SE-5	Thema 9: planten	Toets	20	ja	5	50	Bi/K/3/4/6/9/12
SE-6	Thema 14: gaswisseling en uitscheiding Thema 13: transport en afweer	Toets	20	ja	6	100	Bi/K/1/3/4/5/6/9/10/11
SE-7	Thema 10: regeling Thema 11: zintuigen	Toets	20	ja	7	100	Bi/K/2/3/4/6/9/11/12

Vak: Bouw, wonen en interieur
praktijk gericht programma

PPB

schooljaren
 3-mavo 2022-2023
 4-mavo 2023-2024

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande SE.

Elke periode wordt afgesloten met een praktijkcijfer (PO) en een theoriecijfer (TTS). De cijfers zijn een gemiddelde van formatieve en summatieve beoordelingen.

In jaar één werken de leerlingen in één werkveld, in jaar twee gaan ze kiezen voor het tweede werkveld. Hierbij is er keuze uit alle werkvelden.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	Eindtermen
SE-A	Introductie	PO/TTS	10	nee	1	n.v.t.	A1 t/m A8, D4, E1 t/m E10, E12, E13, D4, F1
SE-B	Bouwtechnieken	PO/TTS	15	nee	2	n.v.t.	A1 t/m A8, C1, D1 t/m D3, E1 t/m E13, F3, F4
SE-C	Interieurbouw	PO/TTS	15	nee	3	n.v.t.	A1 t/m A8, B1 t/m B3, C1, D3, D4, E1 t/m E13
SE-D	Meubelmaken	PO/TTS	15	nee	4	n.v.t.	A1 t/m A8, B1 t/m B3, C1, D3, D4, E1 t/m E13
SE-E	Oriëntatie werkveld	PO/TTS	15	nee	5	n.v.t.	A1 t/m A8, B1 t/m B3, C1, D3, D4, E1 t/m E13
SE-F	Produceeren werkveld	PO/TTS	15	nee	6	n.v.t.	A1 t/m A8, B1 t/m B3, C1, D3, D4, E1 t/m E13
SE-G	Eindopdracht	PO/TTS	15	nee	7	n.v.t.	A1 t/m A8, B1 t/m B3, C1, D3, D4, E1 t/m E13

Vak: **Dienstverlening en producten**
praktijk gericht programma

PPD

schooljaren
 3-mavo 2022-2023
 4-mavo 2023-2024

Inleiding Elke periode is er een praktisch Schoolexamen die bestaat uit onderdelen die een leerling in de periode heeft gemaakt. Elke periode werken de leerlingen aan 1 van de werkvelden uit het PTA. Elk werkveld wordt afgesloten met een presentatie. Tussentijds leveren de leerlingen verschillende opdrachten in. Dit leveren ze in via een verslag, waarvoor de leerlingen ook een cijfer voor krijgen.

Gedurende de twee schooljaren komen alle punten zoals genoemd in het examenprogramma aan de orde:

- A de praktijkgerichte vaardigheden,
- B Systematisch werken,
- C LOB,
- D de werkvelden,
- E de programmaspecifieke vaardigheden
- F Vraagstukken

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijds duur	Eindtermen
SE-A	Werkveld bouw en inrichting	Toets	10	nee	1	n.v.t.	D7
SE-B	Werkveld Wonen en leefomgeving	Toets	10	nee	2	n.v.t.	D8
SE-C	Werkveld produceren	Toets	20	nee	3	n.v.t.	D3, E5
SE-D	Werkveld Transporteren en mobiliteit	Toets	20	nee	4	n.v.t.	D2
SE-E	Werkveld Recreëren	Toets	20	nee	5	n.v.t.	D5,A2, A3, A4, A5, A7, A8, B3, C1, E1, E2
SE-F	Eindopdracht	Toets	20	nee	7	n.v.t.	A1, A6, B1, B2, E3, E5, E4, E6, E7, E8, E9, E10, E11, F1

Vak: Duits

DU

schooljaren
3-mavo 2022-2023
4-mavo 2023-2024

Inleiding Alle eenheden volgens het
schoolexamenprogramma vindt u in het
onderstaande SE.

Het Schoolexamen bestaat uit:

Extensief lezen: 3 toetsen (A)
Schrijfvaardigheid: 1 toets (B)
Kijk- / luistervaardigheid: 1 toets (C)
Methodetoetsen: 1 toets (D)
Spreek- en Gespreksvaardigheid: 1 toets (MO)

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE- periode	Tijds duur	Eindtermen
SE-A1	Extensief Lezen ERK-niveau A1 (in eigen beheer afspreken met leerlingen)	Toets	5	ja	3	50	K4 V1
SE-A2	Extensief Lezen ERK-niveau A2 (in eigen beheer afspreken met leerlingen)	Toets	5	ja	4	50	K4 V1
SE-A3	Extensief lezen ERK-niveau B1 (in eigen beheer afspreken met leerlingen)	Toets	10	ja	5	50	K4 V1
SE-B	Schrijfvaardigheid	Toets	20	ja	6	50	K7
SE-C	Kijk- en Luistervaardigheid	Kijk- en luistertoets	20	ja	6	2x30	K5
SE-D	Grammaticatoets + Examenidoom	Toets	20	ja	5	50	K1 K2 K3
SE-MO	Gespreksvaardigheid	Mondeling	20	ja	7	15	K6 V4

Vak: Economie

EC

schooljaren
3-mavo 2022-2023
4-mavo 2023-2024**Inleiding** De toetsen die in het 3e leerjaar worden afgenomen zijn:Elke toetsweek een SE
PO over een economische onderwerp

De toetsen die in het 4e leerjaar worden afgenomen zijn:

Elke toetsweek een SE

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE- periode	Tijds duur	Eindtermen
SE-A	Hoofdstuk 2	Toets	8	ja	1	50	EC/K/8
SE-B	Hoofdstuk 4	Toets	8	ja	2	50	EC/K/4B
SE-C	Hoofdstuk 6	Toets	8	ja	3	50	EC/K/1
SE-D	Hoofdstuk 8	Toets	8	ja	4	50	EC/K/7 onderdeel 2
SE-E	Hoofdstuk 1 + 2	Toets	20	ja	5	100	EC/K/4 A, EC/K/4B
SE-F	Hoofdstuk 3 + 4 + 5	Toets	20	ja	6	100	EC/K/5A, EC/K/5B, EC/K/5
SE-G	Hoofdstuk 6 + 7 + 8	Toets	20	ja	7	100	EC/V/1, EC/K/7
SE-PO	Praktische opdracht in 3 mavo	Praktische opdracht	8	nee	1-4	nvt	EC/K/2, EC/K/3

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande SE. De handelingsdelen (HD) moeten "naar behoren" (voldoende/goed) worden afgerond.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE- periode	Tijds duur	Eindtermen
SE-A	Formele brief, schrijfvaardigheid	Toets	25	ja	5	100	D1/2
SE-B	Kijk- en luistervaardigheid Cito. Deze wordt afgenomen op landelijke adviesdatum voor 4 mavo.	Kijk- en luistertoets	25	ja	6 of 7	100	B
SE-C	Eindexamenidoom	Toets	20	ja	6	50	A
SE-MO1	Spreekbeurt over ESW project	Mondeling	10	nee	4	10	C2
SE-MO2	Spreekvaardigheid	Mondeling	20	ja	7	15	C1/2
SE-HD1	Leesvaardigheidsdossier deel 1	Handelingsdeel		nee	1	nvt	A/E1
SE-HD2	Leesvaardigheidsdossier deel 2	Handelingsdeel		nee	2	nvt	A/E1
SE-HD3	Leesvaardigheidsdossier deel 3	Handelingsdeel		nee	3	nvt	A/E1
SE-HD4	English Speaking World project	Handelingsdeel		nee	4	nvt	A/E1

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande SE.

Het Schoolexamen bestaat uit:

Extensief lezen: 2 toetsen (A)
Schrijfvaardigheid: 2 toetsen (B)
Kijk- / luistervaardigheid: 1 toets (C)
Grammatica: 1 toets (D)
Spreek- en Gespreksvaardigheid: 1 toets (MO)

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE- periode	Tijds duur	Eindtermen
SE-A1	Gelezen werk	Toets	5	nee	2	50	MVT/K4 MVT/V4 A1
SE-A2	Gelezen werk	Toets	5	nee	3	50	MVT/K4 MVT/V4 A1
SE-B1	Examenidoom + Libre Service	Toets	10	ja	5	50	MVT/K1 MVT/K2 MVT/K3 A1, A2
SE-B2	Het schrijven van een zakelijke brief	Toets	20	ja	6	100	MVT/K7 A1, A2
SE-C	Kijk- en luistertoets	Kijk- en luistertoets	20	nee	6	2X 50	MVT/K5 A2
SE-D	Grammatica	Toets	20	nee	5-7	50	MVT/K1 MVT/K2 MVT/K3 A1 A2
SE-MO	Spreek- en gespreksvaardigheid	Mondeling	20	ja	7	20	MVT/K6 A2

Inleiding Godsdienst heeft geen schoolexamen maar dient Naar Behoren (NB), voldoende of goed te zijn afgesloten om deel te mogen nemen aan het CE. Wereldreligies en levensbeschouwelijke onderwerpen zijn het uitgangspunt van de lessen. Om een voldoende te behalen voor godsdienst moeten de leerlingen in het examenjaar op de gemaakte toetsen gemiddeld een 5,5 of hoger scoren.

Het gemiddelde van alle behaalde cijfers wordt omgezet naar een Onvoldoende, Voldoende of Goed waarbij:

O = 0-5,49

V = 5,50-7,99

G = 8,0-10

Indien een leerling een "niet naar behoren" (NNB) haalt voor een handelingsdeel, moet de leerling een vervangende toets of opdracht maken om op deze wijze een NB te krijgen voor alle handelingsdelen.

Wat draagt het vak godsdienst bij aan het leren en leven van leerlingen?

Bij het vak godsdienst leren de leerlingen aan de hand van verschillende godsdiensten en levensbeschouwingen een eigen levensvisie te ontwikkelen. Leren respect te hebben voor andere opvattingen of zienswijze en te begrijpen waarop die opvattingen zijn gebaseerd. Ze leren daarbij een kritische houding om beargumenteerd het met bepaalde opvattingen wel of niet eens te zijn.

Door levensbeschouwelijke vragen te stellen leren de leerlingen na te denken en vragen te stellen over de betekenis en zin van het leven. Dit gaat zowel om hun eigen leven als dat van anderen. Aan de hand van actuele gebeurtenissen worden leerlingen uitgedaagd om na te denken over goed en kwaad en hoe zij zichzelf hiertoe verhouden.

Tijdens de lessen maken we gebruik van: actualiteiten van (sociale) media, films, documentaires, religieuze voorwerpen, artikelen, lesboeken of zelfontwikkeld materiaal. Ook een heilig boek, een excursie of een viering kan bijdragen aan een ontwikkeling van kennis, inlevingsvermogen en visie.

De manier van toetsen is divers. Kennis en ontwikkeling wordt getoetst via so's, presentaties, portfolio's en verslagen. Bij de voorbereiding van een kerst- en paasviering, wordt er ook wel getekend of gebruik gemaakt van digitale verwerkingsvorm (zoals powerpoint of het maken van een filmpje). De leerlingen van het eindexamenjaar helpen mee bij de organisatie van de paasviering.

Afhankelijk van het niveau en het aantal leerjaren dat een leerling godsdienstles volgt, gaan we diepere in op de lesstof en de diverse religies.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE- periode	Tijds duur	Eindtermen
Toetsen	Het gemiddelde van alle gemaakte toetsen in het examenjaar dient gemiddeld een 5,5 of hoger te zijn.	Toets	50		examen jaar	nvt	
Alles nb?	Alle handelingsdelen dienen naar behoren te zijn.	Handelingsdeel	50		examen jaar	nvt	

Vak: **Geschiedenis**

GS

schooljaren
3-mavo 2022-2023
4-mavo 2023-2024

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande SE.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE- periode	Tijds duur	Eindtermen
SE-A	H3 Nederland en Indonesië	Toets	10	ja	1	50	K4
SE-B	H4 De Tweede Wereldoorlog	Toets	10	ja	2	50	V6
SE-C	H5 Koude Oorlog	Toets	10	ja	3	50	K9
SE-D	H6 Nederland na 1945	Toets	10	ja	4	50	K8 & V5
SE-E	CSE Staatsinrichting	Toets	20	ja	6	50	K5 & V5
SE-F	CSE Historisch overzicht vanaf 1900	Toets	20	ja	7	50	K10 & V1,V2 & V9
SE-PO1	Werkstuk H4 WOII	Praktische opdracht	10	nee	2	nvt	V8 & V7
SE-PO2	Werkstuk + mondeling	Praktische opdracht	10	nee	5	15 min per II	V8 & V7

Inleiding Elke periode is er een praktisch Schoolexamen die bestaat uit onderdelen die een leerling in de periode heeft gemaakt. Elke opdracht bevat een aantal onderdelen uit de syllabus Informatietechnologie GL/TL 2016-2017 (<https://www.examenblad.nl/examen/informatietechnologie-vmbo-gl-en/2020>). Elke periode worden er onderdelen uit de syllabus uitgevoerd en de bijbehorende LOB-vaardigheden geoefend.

De exacte invulling en samenstelling van de periode opdrachten gaan in overleg met de leerling en kan verschillen per leerling vanwege het gekozen onderwerp. Wel zullen alle productie-eisen voor elke leerling gelijk zijn in een opdracht. Voor elke kandidaat komen de volgende punten aan de orde: computervaardigheden, informatie analyseren en verwerken, software beheersing, handvaardigheden in samenloop met media en printproducties voor lokale ondernemers.

Dit wordt vertaald naar opdrachten over de werking van de computer, netwerken, internet, softwareprogramma's, HTLM/webdesign, media en print technieken. In overleg en rekening houdend met de interesse van de kandidaat wordt een onderwerp gekozen.

Kerndelen in het PTA Informatietechnologie:

Werken aan vakoverstijgende thema's
Leren uitvoeren
Leren leren
Leren communiceren
Leren reflecteren op het leer- en werkproces
Leren reflecteren op de toekomst

Zichtbare vaardigheden in het PTA Informatietechnologie:

Oriëntatie op leren en werken
Professionele vaardigheden
ICT-vaardigheden
Maatschappij en innovatie
Hardware
Media ontwerpen
IT ontwerpen

Bovenstaande punten komen elke periode in alle opdrachten voor.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	Eindtermen
SE-PO1	Eindopdracht 1 periode 1: de eindopdracht bestaat uit een eindproduct met verschillende elementen die tijdens de periode in de reguliere opdrachten aan bod kwamen.	Praktische opdracht & theoretische toets	14	Nee	1	nvt	
SE-PO2	Eindopdracht 2 periode 2: de eindopdracht bestaat uit een eindproduct met verschillende elementen die tijdens de periode in de reguliere opdrachten aan bod kwamen.	Praktische opdracht & theoretische toets	14	Nee	2	nvt	
SE-PO3	Eindopdracht 3 periode 3: de eindopdracht bestaat uit een eindproduct met verschillende elementen die tijdens de periode in de reguliere opdrachten aan bod kwamen.	Praktische opdracht & theoretische toets	14	Nee	3	nvt	
SE-PO4	Eindopdracht 4 periode 4: de eindopdracht bestaat uit een eindproduct met verschillende elementen die tijdens de periode in de reguliere opdrachten aan bod kwamen.	Praktische opdracht & theoretische toets	14	Nee	4	nvt	
SE-PO5	Eindopdracht 5 periode 5: de eindopdracht bestaat uit een eindproduct met verschillende elementen die tijdens de periode in de reguliere opdrachten aan bod kwamen.	Praktische opdracht & theoretische toets	14	Nee	5	nvt	
SE-PO6	Eindopdracht 6 periode 6: de eindopdracht bestaat uit een eindproduct met verschillende elementen die tijdens de periode in de reguliere opdrachten aan bod kwamen.	Praktische opdracht & theoretische toets	14	Nee	6	nvt	
SE-PO7	Eindopdracht 7 periode 7: de eindopdracht bestaat uit een eindproduct met verschillende elementen die tijdens de periode in de reguliere opdrachten aan bod kwamen.	Praktische opdracht & theoretische toets	16	Nee	7	nvt	

Inleiding Het examen bestaat alleen uit een schoolexamen (SE).
De verschillende onderdelen van het schoolexamen worden beoordeeld met onvoldoende voldoende of goed. Het gemiddelde van de resultaten moet minimaal voldoende zijn.

KV/K/1 Oriëntatie op leren en werken

De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van kunst en cultuur in de maatschappij.

KV/K/2 Basisvaardigheden

De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerking en informatie verwerven en verwerken.

KV/K/3 Culturele en kunstzinnige vorming en verdieping

De kandidaat kan zich een beeld vormen van het culturele en kunstzinnige veld door te kiezen voor en actief deel te nemen aan ten minste 4 culturele en kunstzinnige activiteiten die gerelateerd zijn aan verschillende kunstvakken (zoals bijvoorbeeld beeldende vorming, muziek, dans en drama). Ten minste één kunstzinnige activiteit resulteert in de productie en presentatie van eigen werk.

KV/K/4 Reflectie en kunstdossier

De kandidaat kan zijn culturele en kunstzinnige ontwikkeling inzichtelijk maken in een kunstdossier, waarvan de vorm door de school en de leerling tezamen bepaald wordt. Hij kan daarmee verslag doen van alle activiteiten die zijn ondernomen en hierop reflecteren.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijds duur	Eindtermen
SE-A	Dans, muziek en/of drama workshop	Praktische opdracht	50	nee	1-4	n.v.t.	KV/K/2 KV/K/3
SE-B	Bezoek tentoonstelling/museum	Praktische opdracht	25	nee	1-4	n.v.t.	KV/K/1
SE-C	Kunst-reflectie dossier	Praktische opdracht	25	nee	1-4	n.v.t.	KV/K/4

Inleiding **Het examen bestaat alleen uit een Schoolexamen (SE).**
Het examenprogramma bestaat uit de volgende kerndoelen:
LO1/K/1 Oriëntatie op leren en werken
LO1/K/2 Basisvaardigheden
LO1/K/3 Leervaardigheden in het vak lichamelijke opvoeding
LO1/K/4 Spel
LO1/K/5 Turnen
LO1/K/6 Bewegen op muziek
LO1/K/7 Atletiek
LO1/K/8 Zelfverdediging
LO1/K/9 Actuele bewegingsactiviteiten

Erratum 4-mavo
oktober 2023

Het vak LO telt mee voor het examen mavo.

Dat wil zeggen dat alle resultaten van de praktische opdrachten die je in het voor- en eindexamenjaar behaalt tijdens de lessen LO, sportoriëntatie, sportdagen of afsluitmomenten, meetellen in de eindbeoordeling.

Wanneer je aan onderstaande voorwaarden voldoet, dan zal de eindbeoordeling met een voldoende of goed worden beoordeeld.

1. Actieve deelname
2. Werkhouding
3. Omgang met klasgenoten en docent
4. Houden aan afspraken

Beoordeling:

Op de website van het HVC vindt je een uitgebreide toelichting over de beoordeling middels een RUBRIC voor het vak LO.

Het gemiddelde van al de behaalde cijfers wordt uiteindelijk omgezet in een letter.

Hierbij is:

O = 5,4 of minder

V = 5,5-7,4

G = 7,5 of meer

In het examenreglement staat dat je minimaal een V moet halen op je eindlijst voor het vak LO. Is de beoordeling een O, dan kun je je diploma niet in ontvangst nemen wanneer je in een examenklas zit. Dus wanneer je op je SE-eindlijst een O krijgt moet je in overleg met je LO docent om te zien hoe je er alsnog een V of G van kan maken.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	Eindtermen
3 mavo	Eindbeoordeling OVG	Eindcijfer	Toets	100	nee	1-7	n.v.t.
SE-PO1	Keuze sportdag.	Praktische opdracht	25	Nee	2.	nvt	LO1/K/3 LO1/K/9
SE-PO2	Atletiek: Hardlopen, ver- en hoogspringen en één vorm van werpen, stoten of slingeren.	Praktische opdracht	15	Nee	5.	nvt	LO1/K/1 LO1/K/7
SE-PO3	Bewegen op muziek: Ritme en bewegen, streetdance, jazzdans of conditionele vormen op muziek en daarbij regelende taken uitvoeren, waaronder een eenvoudige variatie ontwerpen en uitvoeren.	Praktische opdracht	15	Nee	7.	nvt	LO1/K/3 LO1K/6
SE-PO4	Spel binnen/ buiten: Een slag- en loopspel, drie doelspelen, twee terugslagspelen (een vorm van volleybal en keuze uit minstens één vorm van badminton, tennis of tafeltennis), vormen van tik- en afgooispelen.	Praktische opdracht	15	Nee	7.	nvt	LO1/K/2 LO1/K/4
SE-PO5	Turnen: Steun- en vrij springen, herhaald springen, zwaaien, balanceren en acrobatiek.	Praktische opdracht	15	Nee	7.	nvt	LO1/K/5
SE-PO6	Zelfverdediging Keuze uit: Stoetspelen (bijvoorbeeld: vormen van judo), trefspelen (bijvoorbeeld: vormen van boksen, schermen of karate-do).	Praktische opdracht	15	Nee	7.	nvt	LO1/K/3 LO1/K/8

Vak: Lichamelijke Opvoeding 2

LO2

schooljaren
3-mavo 2022-2023
4-mavo 2023-2024

Erratum oktober 2023
4-mavo

Inleiding

1. Het programma bestaat uit een schoolexamen

Het schoolexamen bevat:

- 2 theoretische toetsen
- 12 praktische opdrachten bewegen
- 1 handelingsdeel (20 uur)

2. Deelname aan de les

LO2 is een ervaringsvak. Daarmee wordt bedoeld dat de leerling aanwezig moet zijn en deel moet nemen aan de lessen. Ook in geval van blessure of herstel van ziekte is de leerling aanwezig.

Er mag maximaal 1 les per periode gemist worden.

De leerling heeft altijd zijn sportkleding mee voor de juiste (weers-)omstandigheden.

Bij te veel afwezigheid kan de leerling het onderdeel niet afsluiten en gaat door naar de inhaalronde. Bij blessures/ziekte wordt er een passende afspraak gemaakt, let op: het initiatief hiervoor ligt bij de leerling.

3. Beoordeling praktijk

Tijdens de praktijklessen worden readers uitgedeeld.

Hierin bevindt zich een logboek, dat voorafgaande aan het afsluiten van een onderdeel, moet worden ingeleverd.

Wanneer dit niet naar behoren wordt ingeleverd zal de leerling automatisch doorgaan naar de inhaalronde. Dit geldt ook voor blessures.

Inhaalmomenten:

- 1 In de week voor de kerstvakantie
- 2 In de week voor de 3e SE week.

4. Doubleren

In geval van doubleren kunnen (na toestemming van de teamleider) je cijfers blijven staan.

Het vak hoeft niet opnieuw gevolgd te worden. Kies je ervoor om het vak te herkansen dan doe je alle onderdelen van het jaar weer mee met de klas.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	Eindtermen
SE-1	EHBSO (of clinic reanimatie dat dagdeel gaat duren)	Toets	10	ja	6	100	LO2/K11 LO2/K3
SE-2	Spelregel kennis	Toets	10	ja	4 + 7	50	LO2/K3
SE-PO1	Duur loop evenement + trainingsschema maken	Praktische opdracht	10	nee	1-7	nvt	LO2/K7
SE-PO2	Doelspel	Praktische opdracht	5	nee	1-7	nvt	LO2/K4
SE-PO3	Terugslagspel	Praktische opdracht	5	nee	1-7	nvt	LO2/K4
SE-PO4	Eindvakspel	Praktische opdracht	5	nee	1-7	nvt	LO2/K6
SE-PO5	Bewegen op muziek	Praktische opdracht	5	nee	1-7	nvt	LO2/K6
SE-PO6	Zelfverdediging	Praktische opdracht	5	nee	1-7	nvt	LO2/K8
SE-PO7	Racketsport	Praktische opdracht	5	nee	1-7	nvt	LO2/K4
SE-PO8	honkslagspelen	Praktische opdracht	5	nee	1-7	nvt	LO2/K4
SE-PO9	Turnen, turntuin	Praktische opdracht	5	nee	1-7	nvt	LO2/K5
SE-PO10	klimmen	Praktische opdracht	5	nee	1-7	nvt	LO2/K9
SE-PO11	Atletiek 2 werpen / springen	Praktische opdracht	5	nee	1-7	nvt	LO2/K7
SE-PO12	Maatschappelijke diensttijd, Portofolio met opdrachten naar aanleiding organiseren sportactiviteit.	Praktische opdracht	20	nee	4+7	nvt	LO2/K10 LO2/K11
SE-HD1	Sport en maatschappij. Hieronder vallen o.a.: Geven van trainingen op eigen club, helpen bij sportdagen intern en extern, geven lessen aan andere klassen, begeleiden werkweek. Het dient in 4 mavo in december afgesloten worden met een naar behoren (NB)	Handelingsdeel		nee	1-5	20 uur	LO2/K11 LO2/K1 LO2/K2
			100				

Vak: **Loopbaanoriëntatie**

LOB

schooljaren
3-mavo 2022-2023
4-mavo 2023-2024

Inleiding LOB staat voor loopbaan oriëntatie en begeleiding.

Leerlingen volgen vanaf klas 2 verplicht een aantal activiteiten en maken opdrachten die door de decaan worden aangeboden. Naar aanleiding van deze activiteiten en opdrachten wordt een digitaal LOB dossier bijgehouden. Via dit digitale dossier verkrijgen de leerlingen ook informatie over hun eigen kunnen, wat ze willen en welke mogelijkheden er zijn.

Het digitale LOB dossier moet voor aanvang van het examen naar behoren zijn afgerond.

Tot de verplicht activiteiten behoren onder andere:

Een bezoek aan de Choice in klas 2.

Een bezoek aan de mbo markt (informatie markt) in klas 2 of 3 of 4.

Het volgen van een les over werken in de zorg in klas 2.

Het bijwonen van een informatie les over de vakkenpakketkeuze verzorgt door de decaan in klas 2 en 3.

Het bezoeken van minimaal 2 opendagen en/of meeloopdagen in klas 4.

Elke leerling heeft in klas 4 een afspraak met de decaan.

Elke leerling in 4-mavo meldt zichzelf aan bij een vervolg opleiding voor 1 april.

Naar aanleiding van verschillende activiteiten zijn er opdrachten in het digitale LOB dossier die de leerling naar behoren moet maken.

De decaan houdt zich het recht voor om tijdens het schooljaar activiteiten toe te voegen en of te schrappen uit de verplichte lijst.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE- periode	Tijds duur	Eindtermen
Handelingsdeel	zie inleiding	Handelingsdeel	1	nee	nvt	nvt	

Vak: Maatschappijleer**MA****schooljaren
3-mavo 2022-2023
4-mavo 2023-2024****Inleiding** Het examen bestaat alleen uit een SE. Het vak wordt afgesloten in 3-MAVO.

Het SE bestaat uit:

5 toetsen
1 praktische opdracht

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE- periode	Tijds duur	Eindtermen
SE-A	H1 Wat is maatschappijleer H2 Jongeren	Toets	15	ja	1	50	K/1/2/3
SE-B	H3 Politiek	Toets	15	ja	2	50	K6/8-10
SE-C	H5 Media	Toets	15	ja	3	50	K/4/4-5
SE-D	H4 Pluriforme samenleving H9 Relaties	Toets	15	ja	3	50	K/4/6-7
SE-E	H8 Criminaliteit	Toets	15	ja	4	50	K7/10-11
SE-PO	H4 Inburgeringstest	Praktische opdracht	25	nee	3	n.v.t.	K4/5-7

Vak: **Nederlands**

NE

schooljaren
3-mavo 2022-2023
4-mavo 2023-2024

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande SE.

De handelingsdelen (HD) moeten "naar behoren" (voldoende/goed) worden afgerond.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	Eindtermen
SE-A	Grammatica Hoofdstuk 2 van de methode Leswijs	Toets	10	ja	1	50	K2,K3, K7
SE-B	Taalfouten en woordenschat	Toets	10	ja	2	50	K8,K3
SE-C	Spelling	Toets	10	ja	3	50	K7,K3,K2
SE-D	Kijk- en luistertoets	Kijk- en luistertoets	10	ja	4	70	K4
SE-E	Leesvaardigheid	Toets	15	ja	5	100	K6
SE-F	Schrijfvaardigheid	Toets	15	ja	7	100	K2,K6,K7,K3,V2,V3
SE-G	Fictiedossier Presentatie afsluiten Fictiedossier 4M	Presentatie	10	ja	6	50	K5,K4,K2,K1,K3,V3
SE-PO1	Fictiedossier 1 Leeskring	PO	5	nee	2	nvt	K8,K7,V3
SE-PO2	Fictiedossier 2 Podcast	PO	5	nee	3	nvt	K8,K7,V2,V3
SE-PO3	Fictiedossier 3 Boek-filmvergelijking literatuur	PO	5	nee	5	nvt	K8,V2,K7,V3
SE-PO4	Fictiedossier 4 Creatief schrijven	PO	5	nee	6	nvt	K8,K7,V3
SE-HD	Profielwerkstuk	HD	0	nee	5	nvt	V1,V2,V3, K7

Vak: Natuur en scheikunde I**NSK1****schooljaren**
3-mavo 2022-2023
4-mavo 2023-2024**Inleiding** Alle eenheden volgens het
schoolexamenprogramma vindt u in het
onderstaande SE overzicht.Erratum oktober 2022
3-mavo
Erratum december 2023
4-mavo(d3) = boek 3e klas
(d4) = boek 4e klas

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE- periode	Tijds duur	SE en/of CE of schooleige	Eindtermen
SE-A	Elektriciteit (d3) Het weer (d3)	Schriftelijke toets	8	ja	1	50	SE + CE	K1,2,3,5,12
SE-B	Krachten (d3) Warmte (d3)	Schriftelijke toets	8	ja	2	50	SE	K1,2,3,6,9
SE-C	Licht (d3) Atomen en straling (d3)	Schriftelijke toets	8	ja	3	50	SE	K1,2,3,7,11
SE-D	Stoffen (d3) Materialen (d3)	Schriftelijke toets	8	ja	4	50	SE + CE	K1,2,3,4,10
SE-E	Elektriciteit (d4) Schakelingen (d4)	Schriftelijke toets	16	ja	5	50	SE + CE	K1,2,3,5
SE-F	Energie (d4) Geluid (d4)	Schriftelijke toets	16	ja	6	50	SE + CE	K1,2,3,6,8
SE-G	Krachten (d4) Werktuigen (d4)	Schriftelijke toets	16	ja	6	50	SE + CE	K1,2,3,9 V2
SE-H	Bewegingen (d4) Kracht en bewegingen (d4)	Schriftelijke toets	16	ja	7	50	SE + CE	K1,2,3,9 V1
SE-I + SE-J	vervallen						SE	
SE-PO	Vakinhoudelijke verdiepend onderzoek met onderwerp naar eigen keuze ter goedkeuring van de docent.	Praktische opdracht	4	nee	6-7 (was 3)	nvt		K1,2,3,V3,4
			100					

Inleiding Alle eenheden volgens het
 schoolexamenprogramma vindt u in het
 onderstaande SE.

Erratum oktober 2023
 4-mavo

Genoemde hoofdstukken hebben betrekking
 op: Nova nask 2 deel 3 & 4 (4e editie)
 De toetsstof is cumulatief.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE- periode	Tijds duur	Eindtermen
SE-A	H4 (derde klas): Nieuwe stoffen maken H5 (derde klas): ~~In-vuur-en-vlam!~~ Chemische reacties	Toets	10	nee	4	50	K10, K11, V2, K5
SE-B	H7: Stoffen en deeltjes H2: Chemische reacties H8: Verbrandingen	Toets	30	ja	5	50	K3, K4, K5, K9, K10, K11, V1, V2
SE-C	H4: Mengen en scheiden (4e editie) H9: Zouten H7: Water en reinigen (4e editie)	Toets	25	ja	6	100	K4, K7, K8, K10, V1, V2
SE-D	H10: Zuren en basen H8: Metalen (4e editie) H11: Koolstofchemie	Toets	25	ja	7	100	K4, K5, K7, K9, K10, V2
SE-PO	Praktische opdracht en verslag	Praktische opdracht	10	nee	7	100	K2, K3, V1, V2, V3
			100				

Inleiding De leerling kiest in 4-mavo voor een profiel. Binnen dit profiel wordt het onderwerp voor het profielwerkstuk (PWS) gekozen. Dit onderdeel is een verplicht onderdeel. De titel van het PWS wordt weergegeven op het diploma.

In klas 3 is er één dag meegelopen bij een bedrijf/instelling als stage. In klas 4 wordt er gekozen uit een aantal bedrijven. De gekozen bedrijven/instellingen sluiten aan bij het profiel, de vervolgopleiding en het toekomstig beroep. De leerling vormt zich een idee over wat hij/zij kan bereiken in de vervolgopleiding. Hiervan wordt een verslag opgesteld. Dit verslag vormt het profielwerkstuk. Als afsluiting volgt de presentatie van het PWS. Deze presentatie is onderdeel van de beoordeling.

Totstandkoming

De leerling heeft een startgesprek met zijn begeleider. De begeleider ondersteunt bij zoeken en contactmaken van het bedrijf/instelling en begeleidt het proces. Er worden afspraken gemaakt over de contactmomenten tussen leerling en begeleider.

Onderdelen in het verslag

- a) Leerling gaat op zoek naar bedrijf of instelling
  - De leerling bezoekt de website of probeert informatie te krijgen.
  - Overleg met de begeleider/ docent over de informatie die gevonden is en de vragen die nog beantwoord moeten worden.
  - Uiteindelijk vergelijk je de stage van klas 3 en de bezochte bedrijven of instellingen met elkaar.
- b) Beschrijving van het bedrijf of instelling?
- c) Welke werkzaamheden worden er in het bedrijf/instelling uitgevoerd?
- d) Uitwerking van een interview met een werknemer van het bedrijf/instelling. De vragen en

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	Eindtermen
PWS-A	Verslag, inhoudelijk beoordeling	werkstuk	o/v/g	n.v.t.	1 to 6	n.v.t.	
PWS-B	Presentatie profielwerkstuk	presentatie	o/v/g	n.v.t.	6	n.v.t.	

Vak: Rekenen 2F**R2F****schooljaren
3-mavo 2022-2023
4-mavo 2023-2024**

Inleiding Het vak rekenen is verplicht voor alle leerlingen zonder wiskunde in het pakket en wordt afgerond met een cijfer in 4-mavo. Het PTA bevat enkel afsluitende schoolexametoetsen die rekendoelen uit het referentie niveau 2F toetsen bevatten. Het vak heeft geen CE.

Het cijfer voor het schoolexamen rekenen weegt niet mee in de uitslagbepaling voor het eindexamen VMBO-TL. Voor elk PTA-onderdeel heeft de leerling recht

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	Eindtermen
TTS-A	Gemiddelde van de wekelijkse handelingsdelen.	Toets	100	ja	5-7	50	

Vak: **Wiskunde**

WI

schooljaren
3-mavo 2022-2023
4-mavo 2023-2024

Inleiding Alle eenheden volgens het
schoolexamenprogramma vindt u in het
onderstaande SE.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE- periode	Tijds duur	Eindtermen
SE-A	H1: Procenten H4: Statistiek	Toets	10	ja	1	100	WI/K/1,2,3,7,8 & WI/V1,2,3,4
SE-B	H6: Vlakke figuren	Toets	20	ja	5	100	WI/K/1,2,3,6,8 & WI/V1,2,4
SE-C	H5: Rekenen, meten en schatten H7: Verbanden	Toets	30	ja	6	100	WI/K/1,2,3,4,5,8 & WI/V1,2,4
SE-D	H5: Rekenen, meten en schatten H6: Vlakke figuren H7: Verbanden H8: Ruimte meetkunde	Toets	40	ja	7	100	WI/K/1,2,3,4,5,6,8 & WI/V1,2,4